

4455

1066/300J. 19-SEP-44. F/36"1/54150DN.←

▲ Boxmeer van boven, enkele dagen voor de bevrijding, nog zo goed als onbeschadigd.

Hoop, in gespannen afwachting

‘De melkboer was onze beste informant’

Hoe is in september 1944 de stemming in Boxmeer en de twee dorpen die twee jaar eerder bij de gemeente zijn gevoegd, Beugen en SambEEK? Natuurlijk, het is oorlog en de Duitse laars heeft een stevige afdruk gezet in de Maasklei. Maar als we een vergrootglas op Boxmeer leggen, dan zien we een gemeente waarvan de inwoners tot dan toe oorlog en bezetting redelijk goed hebben doorstaan. De echte oorlog is ver weg. Nog wel.

Het is de eerste week van september. Er is geen Boxmerenaar die het gebrom in de lucht negeert. Als je naar boven kijkt, zie je de bommenwerpers overvliegen. Op weg naar het Ruhrgebied waar de donkergroene vogels hun explosieve buiken leeg braken over fabrieken waarin de vijand zijn oorlogstuig fabriceert. Vallen daarbij ook burgerslachtoffers? Vast wel. Maar het is zij of wij.

Af en toe wordt zo'n vliegend fort gevangen in de lichtbundel van een van de enorme schijnwerpers van de Duitsers. Aan de Lunevenseweg staat er eentje. Het ziet eruit als een stenen huisje, midden in het SambEEKs Veld. Maar naast dat zogeheten Wehrmachtshuisje staat verdekt het zoeklicht van de Luftwaffe opgesteld. Dat speurt de hemel af naar de bommenwerpers. Eenmaal gevangen in zo'n lichtstraal, is het vliegtuig een hulpeloze prooi voor de Duitse jager die al is opgestegen om hem neer te halen. Als een bromvlieg die wordt geplet door een gevouwen krant.

Een enkele keer raap je de volgende dag je moed bij elkaar. Je kuiert eens naar zo'n smeulend wrak. Dan is de oorlog even dichtbij. Je raapt wel eens wat op. Stiekem, als de wachtlopende Duitse soldaat niet kijkt, stop je een stukje metaal of een reep van een parachute in je zak. Ook al heeft de NSB-burgemeester dat in de krant streng verboden. Ze zeggen dat sommige vliegeniers zo'n crash overleven en aan de Duitse speurneuzen weten te ontkomen. Dat sommigen op de hoozolders van boerderijen verstopt zitten.

Zilver

Soms daalt uit die vliegtuigen een regen van zilver neer. Het zijn zilverbepapertjes die de Duitse radar om de tuin moeten leiden. Daarna zie je de kinderen kris kras door het dorp rennen, wie speurt de meeste zilverbepapertjes op?

Vaders en moeders speuren naar andere dingen. Hun ogen zoeken de kolommen van *De Echo* af: hebben we de juiste bonnen in huis? Alles is op de bon, van voedsel tot brandstof. Het maakt niet uit of je veel of weinig geld hebt, bij alles wat je koopt, moet je ook een bon afgeven. In *De Echo* lees je welke bonnen deze week gelden. Het is het enige weekblad dat nog verschijnt; andere kranten vertikten het om de propaganda van de nazi's te publiceren en kregen een verschijningsverbod.

Verleden week stond er een treurig stemmende mededeling in de kolommen: flessengas en elektriciteit worden nóg schaarser. *De Echo* haakt er slim op in. Onder het kopje 'Maaltijden die weinig of geen brandstof vragen' wordt huisvrouwen advies gegeven over hoe ze met minder gas hun kinderen toch een fatsoenlijke maaltijd kunnen voorzetten. Gortmout en havermout zijn een prima alternatief, die hoeft je niet eerst te koken. Als je de mout maar 24 uur laat weken.

Je moet creatief zijn om jou en je gezinsleden van een natje en een droogje te voorzien. Ondertussen gaat het gewone leven door. Oorlog of niet, nog maar een paar dagen geleden, dat was zondag 27 augustus, werd aan